

Előfizetési díj.

Videkekre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra helyben	1 „
Videkről egy hónapra előfizetést nem fogadjunk el.	

Egyes száraz ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott, garmond, sor, vagy auna tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos (Wollzeile 22). Haase
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse Nr. 10.

Nyilttéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjazatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldetése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadjunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésére küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálnunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Még egyszer az új „erdélyi magyar nemzeti párt”-ról.

I. T. szerkesztő ur!

Bécses lapjának egyik közelebbi számában olvasom az új „erdélyi magyar nemzeti párt” programját. „Erdélyi”, midőn Erdély többé, mint olyan nem létezik; „magyar”, midőn a törvény e földterület minden lakóit magyarnak mondja és új párt, midőn a régiak is úgy felszaporodtak, valóban elég curiosus jelenség a végre, hogy a hírlapok ne feledkezzenek meg oly hamar róla.

S mégis, t. szerkesztő ur! e curiosum fel-tűnése meglehetősen szomorú mulatság mind-

zokra nézve, kik még a mult csalódásihoz nem fektették sirba szebb álmaikat e hon jobb jövőjéről.

Lehetnek ez új pártnak tagjai emberek, kik a míg e nyomorult kis országrész az anyahontól elszakadva tengette életét, szerepet vittek s most a testvérhaza számos derekabbjai mellett eltörpülve, sértett hiúságuk táplálékot keres; lehetnek nagyratörő apró képességek, kiknek neve a mult képviselőválasztáskor a szavazó urnában maradt s most újraserencsét próbálni készülnek; lehetnek nagy száju honfiak, kik az új alkotmányos aerától konczot vártak és attól elesetek; lehetnek urak, kiknek szívök közeli dobog zsebükhez s nemesi szűz vállait fétlik az áldozattól, melyet a haza tőlük megkövetel; — lehetnek mondom ilyenek; nem tudom, ha vannak-e, mivel a nagyhangú felhívást senki alá sem írta. Ha azonban az új pártnak ilyen emberei vannak, nincs mit rettegünk tőle; ily fattyu hajtás minden nemzet fáján megterem s valóban megértünk volna a halálra, ha ily hajtásoknak adnánk tartós életet. A párt azonban igaz honfiakból is állhat s derék hazafias polgárokat gyűjthet maga köré, kik elcsüggedten az elviselt és elviselendő csapások terhe alatt, bizalmat veszve az országnak a hongyülésen most együtt levő jobb-jai iránt, ez új párt sokat ígérő mentő horgonyába kapaszkodnak, nem sejtve, hogy e szerencsétlen magyar nemzeti idea, hogy e mindent kárhóztató és helyébe semmi jobbat nem javalló pessimismus, hogy e minden pártot egybekavaró vak gondatlanság az örvénybe magába igen, de onnan ki nem vezet.

Válságos idöket élünk, való igaz; a gazdasági vereségek hosszú sora megingatta az állam és egyesek erejét s a majdnem tönkre jutott állam a szintén megrongált anyagi viszonyok közt levő polgároktól várja a segínyt; az országgyűlés és kormány a lakosok hazafiságára appellál. Számot vetett-e ily körülmények közt az új párt a felelősséggel, midőn ez új terhek miatt az egész magyar országgyűlés ellen kitűzi az ellenséges lobogót? Fogadjuk el, hogy ez országgyűlés sokat vétkezett; te-

lehetetlenül oláhosítják őket, nem törve nyelvüket iskolákban, (vajmi kevés van!) nem templomokban, a hol vajmi kevés magyar ajku papra lehet találni. S nincs senki, a ki legalább a humanismus szempontjából szót emelne mellettük! Könyeket, fájó könyeket sir az ember, ha látja, hogy egyik falu a másik után mint tűnik el, s magyarságukat legfőbb csak magyar nevék, nemes magyar típusuk, és templomaik vagy temetők magyar föliratai mutatják... S ott vannak, szintén idegen földön, a bukovinai székely-magyarok!

A keleten szétoszorva élő nagyszámu magyarság egyik jelentékeny, bár számra kisebb részét a bukovinai székely-magyarok képezik. Az osztrák statisztika számukat 18—22 ezerre, a nem „hivatalos” adatok 24 ezerrel is többre teszik. S többen is vannak, ha tudjuk, hogy már 1837-ben a nyolcz ezret meghaladták, s évről évre nagy mértékben szaporodtak. Száz éve elmúlt, hogy Bukovina idegen földön laknak. Kivándorlásuk nem volt önkényes, menekülniök kellett a hatalom üldözke keze elől.

A történelem följegyzései szerint az előbbi századokban a Moldvába és Bessarábiába (itt már talán örökre elhalt a magyar szó!) történt székely kivándorlásoknak nem a tulszaporaság, a meg nem élhetés voltak okai, mint ma, (!) hanem az erdélyi vajdák zsarnokoskodásai, s a székely szabadságok láb-bal tiprása, mint II. Ulászló idejében Báthori István alatt, midőn sok nemes székely család költözött ki Oláhországba. Lassankint századokon keresztül egyre szaporodott a kivándorlottak száma, úgy, hogy 1744-ben csak a szép havason keresztül (hol egy kapolna állott, s így énekelt: „Zeng az erdő zeng, zug a levele, Mária tiszteletére,”) ötezren jöttek a csik-somlyói bucsura, mint ez Németi székely pap kéziratában olvasható.

Azonban a 18. század első fele népesítébe leginkább Moldvát és Bukovinát székelyekkel, a midőn a székely határezekeket fölállították.

(Folyt. köv.)

M o l t k e

török szolgálatban.

(Folytatás.)

Mihelyt Mehemed Ali észrevette, hogy a török hadmiveletei ellene irányultak, azonnal megtet-

gyük fel, hogy pénzzavarainkért felelős, holott ez csak egyes vérmes reményű egyéneknek tulajdonítható, kik pénzügyeink élén állottak; kárhóztassuk a kormányt és pártot rossz igazságszolgáltatásunkért; erőltet közgazgatásunkért, ezt mind tehetjük, — de most már égés föld látja, hogy e párt és kormány teljes erejével igyekszik az úgynevezett hibákat helyre-
tűzni. Hol benne az egyszerűség, hogy ép most támadtassék meg ily kimélytelenül?

A program-forma új felhívás nagy gar-
ral veti a Deák-párt szemére, hogy ilyen meg amolyan justitiani és közgazgatásunk; de egy szóval sem említi, hogy minő program szerint reformálná mindkettőt; arról pedig mélyen hallgat, hogy a 21-es bizottság véleménye alapján ép a kormány által már kidolgozott e tárgy reformok fogják képezni ez ülésszak legfontosabb feladatát. E célból vannak folyamatban a készülődések a kihágások ügyeknek a közgazgatás kezébe leendő visszahelyezésére, a területi rendezésre, a megyék önkormányzatának szélesbítésére stb. stb. „Financz-minisztereink agyon nyomnak adóval” — mond a felhívás s ebben van is valami igaz, óhajtanók azonban ismerni azon másik miniszteri programot, mely a kormány által követett takarékos-sági elven kívül adófelemlés nélkül volna képes rendezni államháztartásunkat. A felhívás ily módszert nem javall; a folyamatban lévő reformoknál jobbat nem tanácsol s mégis elég lelkiismeretlen azok ellen izgatni.

Közönös kérdés reánk nézve, kik ülnek a kormányon; mi csak elveiket és szándékaitukat kutatjuk; a kormány és deák-párt határozottsággal tüzte maga elé a célt, hogy az országot kimentse zavaraiából; lelkiismeretes honpolgár nem arra oktatja társait, hogy buk-tassuk meg azt a pártot, mely adóinkat fel-emeli, hanem megtanítja rá, hogy vészben vér-rel és pénzzel kötelességünk megmenteni a hazát s támogatni azokat, kik e szerepre vállalkoztak.

Az új pártnak könnyű tagokat toborzania, mert elégületlent nem nehéz fogni ma Magyar-

te ő is a maga előkészületeit. Fia Ibrahim basa, Syria meghódítója, ki már egyszer 1832-ben Konstantinápolyt is fenyegette, az Aleppo körül összpontosult egyiptomi csapatok élén állott. E ponton egyesített mindent, a mit csak egyesíteni tudott. Serge Hafiz basát körülbelül 10 ezer emberrel haladta meg. A minőséget illetőleg csapatai hasonlítanak a törökökhöz. A syriai lázadás legyőzése, különösen a druzok elleni csatározások az egyiptomiaknak igen sok áldozatába került. Ezt kipótlandó a legénység egy nagy részét Syriában erővel szedik fel. Ezek az egyiptomi járommal nem lévén megelégedve, minden lehető alkalommal átszöktek, épen mint a kurdok a törökrészen. A kormányzás nagyon rossz volt s a már elpusztított vidékeken az ellátás is sok nehézségekkel volt összekötve, nem is említve, hogy a katonák 18 hónap óta nem kaptak zsoldot.

Az egyiptomi csapatok azonban mozgásaikban több ügyességet fejtettek ki, mint a törökök, mivel-hogy már régóta európai módszer szerint gyakorolták magukat. A törökök néhány határsértése után jun. 15-én apjától parancsot kapott Ibrahim, hogy előre nyomuljon. Jun. 20-án a török előcsapatot Misárnál megverte s a török arcvonalról körülbelül másfél órányira tábornok utott.

Hafiz basa már körülbelül három hét óta elhagyta volt Biradsikát s Nisib mellett elsánoztatta magát. Mindkét szárny meredek hegyeken táborozott. Az arcvonal kissé befelé hajolt, a háttérben a hegység és a Nisib patak által fedezve. A mi elveink szerint az állásban az arcvonalon kissé igen nagy (körülbelül 7 ezer méter) s a mélység igen kevés (körülbelül 1500 méter) s már kezdetben igen sok tűzéség volt felállítva; s azonban épen e sajátosságok tünettek ki leginkább a keletiek haremz-morát, kik rendszeren már az első támadásnál az ügyet eldöntik a nélkül, hogy a tartalékot apránként felhasználják volna.

Junius 21-ikén Ibrahim a törökök balszárnyát recognoscírozta. Meglehetősen távolra a tűzéség megkezdte működését s a szabálytalan török csapatok viadalba is ereszkedtek. Ibrahim ekkor megszüntette a csatát s úgy látszik, hogy a törökök erejéről elég tudomást szerzett magának.

Junius 22-én a törökök nagy mozgást vettek észre az egyiptomi táborban; a csapatok Mitar felé vonultak vissza s Hafiz azt hitte, hogy Ibrahim a törökök erejétől megrettenve Syria feléjébe vonul

országon, de azután számoljon lelkiismeretők az ország színe előtt az akadályokért, melyeket zilált állami viszonyaink rendezése elé gör-dítettek a nélkül, hogy maguk e rendezéshez legkevésbébb is értettek volna.

Nem az a bölcs ma Magyarországon, ki felfedezi, hogy baj van, hanem ki megmondja, mikép segítsünk rajta; e háládatlan szerepre az új „erdélyi magyar nemzeti párt” általja ajánlkozni s mégis arra szólít fel, hogy mentsük meg a mi megmenthető; mi is azt akarjuk, de oly emberek által, kik tisztában vannak magukkal a mentő eszközök iránt.

— Tordamegye alsó- és felső kerületének deákparti tagjait tisztelettel felkérem, hogy e hó 29-ikén Tordán a Korona című vendéglő 1-ső számú szobájában d. e. 11 ó. tartandó közgyűlésre szíveskedjenek mentől számosabban megjelenni.

Nagy-Enyed, 1874. nov. 13.

Gr. Bethlen Géza,

Tordamegye Deákpartjának elnöke.

— A határigazítás Románia és Magyarország között. A „Romanul”-t, mint mondja, egy Kárpátmentű előkelő oláh tudósítja az osztrák és magyar kormányok által kinevezett határigazítási bizottság munkálkodásának eredményéről. A romániai bizottság munkálátát nem akarja bíráltni, mert, úgy-mond, még ha tudomásunk volna is róla, nem tartanók hasznosnak azt a magyarok kifogásainak kitenni, „kik mindig szenvedélyesek és igazságtalanok, miként minden, a mi csak magyar.” A nevezett osztrák-magyar bizottság egy utász kapitányból és hadnagyból és egy szebeni, Bielz nevű polgári biztosból áll. A Milkovon tuli hegyekben elvégzett munka után ezen urak visszatértek Kolozsvárra s a következő eredményt állították össze: Az 1792. évi határszabályzó okmány alapján megállapítottatik, hogy a romániaiak egy talpalatnyi erdélyi földet sem foglaltak el. Egyuttal constátáltatik, hogy a szé-kelyek és szászok megsértették csaknem az egész romániai határt és ezen sértésből a büntetőtörvény-könyv által bűnnek elismert tnyre átmenve, a ha-

vissza s nem akart porosz tiszteknek hinni, kik ezen visszavonulásban csak eselt láttak. Moltke kapitány azt tanácslá, hogy délelőtt 10 órakor az egyiptomiakat azonnal rohanják meg, hogy a netaláni cselve-tésnek elejét vegyék. E terv azonban nem lőn elfogadva. Midőn délután Ibrahim csapatai Nisibtől másfél órányira a Khersuni hid felé közelegtek, Moltke kinyilvánítá, hogy a Biradsikba való visszavonulást az egyetlen eszköznek tekintti, hogy a katasztrofát elkerülhessék s a következményekre nézve minden felelősségről lemondott, minthogy Hafiz e tervet sem fogadta el. A visszavonulást gyaláztatnak, csapataira nézve lealacsonyítottak nyilvánítá. Hafiz mindazonáltal ingadozott, basák, mollák és imamokból tanácsot gyűjtött egybe. A basák véleménye megoszlott, a mollak azonban egy nyilatkoztak, hogy a szultán ügye igazságos. Allah segitni fogja őt s a visszavonulás gyalázat. A Münedzin is azt nyilvánítá, hogy a tett órája még nem érkezett el. Igen hihető, mikép azon papok, kiket II. Mohamed reformjai elidegenítettek Mohamed Alival titkos egyet-értésben volhák, mivel ez igazhívó muzulman hírében állott.

Midőn egy óra múlva jelentették, hogy az ellenséges előcsapat már a Kersun hidnál van, Moltke százados még egyszer megkísérelte Hafiz basa határozatát megdönteni. Mondá neki, hogy „holnap, ha a nap ama hegyek mögött lemegy, nem lesz Hafiznak serege többé.” Minden hiába! Eljött az est, az egyiptomiak egy oldalmozdulatot tervének s e török táborban még most sem voltak megállapodva. Hafiz a balszárnyhoz ment, hogy állást foglaljon magának. Moltkének ismételt ajánlatát, hogy Biradsik felé vonuljanak vissza, határozottan visszautasítá, mire ez tanácsadói állásáról leköszönt.

Hafiz kijelenté, hogy Biradsikba nem megy, inkább darabokra vágatja magát, kérte azonban Moltkét, hogy épen a válságos időben ne vonja meg tanácsát tőle. Moltke kapitány még az éjjel teljhold fényénél a csapatokat a Nisib patak balpartján új állásba hozta. A jobb szárny, az előbbi balszárny sánczaira támaszkodott, a mostani balszárnyat egy erős üteg védelmezte.

(Folyt. köv.)

tárlézőket, a hol kőből való, elmozdították és az erdőket, melyek az okmányban határszéleknél jelöltek ki, elégették. — Nevezetesen a gymesi szoroson, a Trotus forrás mellett egy Tankó Péter alias Habaras nevű székei birtokos, más czinkosokkal együtt nyomról-nyomra több száz ölnyi romániai területet foglalt el. A bizottság megállapítja továbbá, hogy székelek és szászok oláh földből két négyszög mértföldnyi területet, mely Bukovinától Oknariig terjed, magukhoz ragadtak. Midőn a „Romanul” ezen meglepő eredményeket a közönség elé juttatja, reméli, hogy az oláhországi bizottság is megteendő kötelességét és fölthívja, hogy nemcsak az 1792. évi, hanem a régiebb keletű, VI. Károly császár idejéből okmányokat is alapul vegye. — A „P. N.” meg ezt az egész dolgot a „Romanul” hazugságának tartja s kéri az eljárást bizottságot vizsgálatai eredményeinek közzétételére.

— Román Sándor, országgyűlési képviselő, a „Hon”-ban a maga és elvtársai nevében észrevételeket tesz a köz. gr. Teleki Domokos, b. Kemény Géza és b. Bánffy Dezso aláírásával megjelent s általunk reprodukált „pronunciamento”-ra s tiltakozik az ellen, hogy „egynéhány magnás valamely tárgyban az erdélyi magyarság nevében nyilatkozzék.”

Keleti ügyek.

Smyrna, nov. elején.

(Vége.)

A keleti görögök valószínű szándékait illetőleg megjegyzendő, hogy köztudomású, miszerint a görögök általában egy ideig jóhiszeműleg biztak Oroszország őszinteségében, mintha benne védőőkre találnának, de egy sajnos tapasztalás meggyőzőtt minden tekintetben, hogy Szent-Pétervár súlypontja azon fondorlatoknak, melyek a görögök legdrágább és legbensőbb érdekeinek megsértését czélozzák. Nem hiszem, hogy volna Keleten görög, ki ez állítást megczáfolná.

E kérdés vizsgálata történelmi szempontból nem kevésbé szól az orosz igények ellen; mert valóban melyik görög tekintőné Szt.-Pétervárt az orthodox vallás központjának? Mi volna Athén, a görög királyság fővárosa? mi a patriarcha, ki mint legfőbb főnök Konstantinápolyban székel? Vallási szertartások, melyeket az orosz egyház, mely külön egyházat képez, elismert és tűr, nincsenek-e elítélve a nagy egyház synodusa által?

Nincs-e bezonyítva, hogy szertartásuk, a külalak, a törvénykezés, a kanonjog, a fegyelmi rendtartás, a közszinatok szervezete, s ezek fölött a birodalmi zsinatnak, melyen a cárnápa elnököl, legfelsőbb hatáskörrel bír az orosz egyház lényegesen különbözik a görögötől.

Lehetne-e kérdéseket még szaporítani, de anynyi elég arra, hogy az olvasó figyelmét felkeltse, ki maga megítélheti az előbbi két ídezetben foglalt argumentumok szilárd és igaz voltát.

Nem, a görögök nem követik az orosz politikát, a mint nem rég kitüntették. Meg vannak győződve, hogy semmi jót sem várhatnak Oroszország részéről, mely őket csak bizalmatlansággal tölti el. A cár ügye nem az ő ügyök, ezt csak elég világosan beláthatni.

A szakbizottság, melyet Handi Pasa nyitott meg Atdinben annak kiderítésére, hogy a kincstárnok, Effendi által elikkasztott összegek mennyire rugnak, megállapította, hogy 1500 livre hiányzik, s nem csak 1000, mint előbb hitték. E 345,000 frank birtokok vevésére fordított, melyeket a kormány lefoglaltatott. Ez ugyan jól van, de a felsőbb hatóságnak nem kellene-e időről időre utána nézni, mennyire rugnak hivatalnokainak kiadásai. Hogy lehet például, hogy egy közhivatalnok nem bírván különös szerencsével, és havonként 200 franknyi fizetést huzván, mégis 2000-et is adhat ki?

Nagyon szomorú hírek érkeztek Konichból. A Cara-Pinar, Isebkhan, Aktechar és Ereqliben több ezer ember éhség és betegség által a legnagyobb nyomorba jutott, melynek több mint 60-an estek áldozatul. Részletes jelentés tétetett a Portánál a körülményekről, melyek az ügyek ily kedvezőtlen állásában gyors orvoslást követelnek.

„M”

Belgiumi esküdtzsékek sajtóvétségei felett.*)

A sajtó Belgiumban, épen ny mint hazánkban majdnem korlátlan szabadságot élvez. Az 1831-ik évi alkotmányozó gyűlés azon meggyőződésben levén, hogy a sajtószabadság minden egyéb alkotmányos intézménynek biztosító és támasza, az alkotmány 18. cikkelyében kijelentette, hogy preventív intézkedések a sajtóügy körül egyáltalán nem alkalmazhatók, hogy az előzetes vizsgálat mindenkori eltörlendő, és hogy ha a szerző ismeretes és Belgiumban tartózkodik, sem a kiadó, sem a nyomdász, sem a könyvtáros felelősségre nem vonathatik. Az utóbbi intézkedésre a belgiumi szabadelvűek nagy nyílt fektettek, mert a köztörvény alóli ezen kivételt a sajtószabadság érdekében szükségesnek tartják. Míg a

büntető törvény mindazokat büntetéssel sújtja, kiknek részök volt valamely büntetendő cselekményben: Belgium a sajtóügyekre nézve ezen elv el van ejtve és ha a szerző ismeretes és a belgiumi bíróságoknak alá van vetve, a nyomdász, a kiadó vagy a könyvtáros felelősségre nem vonathatik. A sajtószabadság biztosítására szolgál végre azon intézkedés, mely szerint sajtóügyekben s vizsgálati fogságnak egyáltalán nincs helye és hogy sajtóvétségek felett esküdtzsékek határoznak. Végre felemlítendő, hogy a belgiumi sajtótörvény a rágalmazási sajtóvétség iránti bírósági tárgyalás közlését nem tiltja.

Mióta Belgium ezen sajtótörvény uralma alatt él, a sajtó végtelen lendületet vett; nagy számban keletkeztek hírlapok. A sajtóvétségek mindazonáltal gyéren fordultak elő, mert a belgiumi sajtó komoly hivatásának önzetese tudatát mindenkor megőrizte. Nehány év óta azonban oly időszaki sajtótermékek is özlönlöttek el Belgiumot, melyek a személyeskedésben keresték létalapijukat és a botrányt hajhászták, hogy azzal megfélemlítsék a tisztességes polgárokat. A sajtó ezen része kész az irigy ellenségeskedésnek és gyűlölködésnek szolgálatába lépni. Oly egyének által szerkesztvén, kiknek multja gyakran kétes, ezek szívesen ragadják meg a legbensőbb családi titkokat, hogy azokból üzletet csináljanak. Ezen egyénektől erednek azután az ilyen mű figyelemzétések: „Igen érdekes adatok birtokába jutottunk, melyek N. N. ur viselt dolgait illetik; még az utolsó közleményeket bevarjuk ezen ur felől, hogy azután legközelebbi számunkban teljes életrajzával kedveskedhessünk.” E figyelemzetés czélja természetesen nem egyéb, mint hogy az illető ur fölkeresse a hírlap pénztárát és egy bizonyos összeg lefizetése által megváltsa, hogy magánélete botrányos módon ne hurcholtassék a nagy közönség elé. Bármely csiny miatt kicsapott tisztviselő vagy magánhivatalnok ezen szerkesztőségeknek kedves vendége: talál ott akárhánjat, kik vele hamis adatokon nyugvó czikkeket írnak azon főnök vagy hatóság ellen, a ki őt lopás vagy csalás miatt elkergette.

Igaz, hogy ott vannak a bíróságok; lehet a polgári bíróságok előtt kártérítést követelni és lehet az államügyészség fenytől közrejárulását igénybe venni. De vajmi kevés egyénnek van erre bátorsága. Egy tisztességes ember nagyon nehezen határozza el magát, hogy akármi alávaló rágalmazás ellen feleségének, gyermekeinek vagy saját becsületét védelmezze a nyilvánosság előtt. Ezzel csak megtisztelné „a toll banditáit” („les bandits de la plume” és a sajtó renegátjait (les renegats de la presse), a mint őket Belgiumban elnevezték.

A folyó év nyarán az ilyen mű sajtóvétségek mégis a bíróság elé kerültek: a brabanti esküdtzsék július 6-tól 17-ig ezeknek tárgyalásával volt elfoglalva. A följelentő Pourbaix Ferdinand bankár volt, ki három ily fajta lap, hét szerkesztő és négy nyomdász ellen bátran sikra szállott. A nyomdászok ellen azért volt az eljárás megindítva, mert az esküdtzsék tartozik a fölött határozni, vajjon a jelenkező szerző valóban a szerző-e, és csak ha e kérdésre igenlőleg válaszol, csak akkor szabadul a minden felelősség alól, míg ellenkező szerzőre rámondja, hogy az nem a szerző, hogy tehát csak a törvény kijátszására, a valóban felelős személy fedezetére jelentkezett, akkor a nyomdász tartozik a felelősséget minden következményével viselni.

Nem kell említeni, hogy a három lapban szemmen szedett rágalmazások szórattak a nevezett bankár ellen. Az egyik, a L Indiscret című, Pourbaixt így írja le: „Ez a pénzszák nem elégzik meg azzal, hogy a kést megbízóinak nyakára tegye, hanem még szemtelenül megtagadja az általa, aláírása mellett kötött szerződést is. Oly tökéletesen ismeri a büntető törvény kijátszását (la hante volige du Code pénal), hogy az államügyészség hiában bibelődőnk vele”. Ugyanezen lap közzétette a nevezett bankár életrajzát, mely a rágalmak egész tárházát képezi. Ezen u. n. életrajzában előadatik, hogy csalásai, uszorkodása és gazsága által számos kereskedőt tönkre juttatott, hogy egy ellene foljamatban volt bünper iratait megsemmisítette, hogy — és ezt francziánul kell kijejeznünk, mert az ily turpisságokat anyanyelvünkön szgyelünk leírni — d'avoir escompté au père la virginité de sa fille au mari les faveurs de sa femme”. Az életrajz azután így jellemzi a bankárt: „Pourbaixnak kettős arca van, mint Janusnak; ha igent mond, nemet gondol; ha tagad, állít; ha esküszik, a hazugság képezi páncezélját. A mi őt jellemzi, az az őszinteség hiánya, nincs sem politikai meggyőződése, sem egyéni hite, érdekből ment át a szabadelvű táborból az ultramontán párthoz. Szentelkedő hypocrita és tartóff, a ki úgy viseli magát, a mint érdeke hozza magával. P. lelkiismeretéről is szokott beszélni, nagy parádét csinál vele, pedig valósággal labyrinthus képez” stb. stb. Ily értelemben írtak a nevezett bankárról a L'Avant-Garde és a Sancho belge című lapok. Miután a megtámadott egyén az itt felhozott tények miatt maga kért bűnvádi eljárást maga ellen indíttatni és miután az utóbbi beszüntetéssel befejeztetett, rágalmazás miatt igénybe vette az államügyészséget, melyhez mint káros fél (partie civil) csatlakozott.

A tárgyalások július 6-án vették kezdetüket, az államügyészséget Bosch főügyész helyettese, a káros felet két elsőrangú ügyvéd képviselte. A vádlottak kihallgatása folytán igen különös dolgok tártak fel; kitűnt, hogy ezen u. n. „irodalmi egyé-

nek” mily eljárást követnek, mely eszközököz folyamodnak, hogy felelősségüket kijátszák. Így, hogy csak egyet említsünk, miután a kártérítési kereseteket a vagyonhiány mindenkor meghiusította, hogy a kártérítésre kényszerítő személyes fogságot (contrainte par corps) is kikerüljék, minden kritikus czikket egy 70 évet meghaladott agastyán által íratlak alá, mert törvény szerint ilyenkor egyének ellen a személyes fogság kényszerítő eszközre nem alkalmazható.

Őt egész husz frankért rávettek egy ily agastyánt, ki talán soha a sajtó számára egy betűt nem írt, kinek alig volt több ereje, mint a mennyi a névalírásra szükséges, hogy a rágalmazó czikk az ő nevék alatt, az ő felelősségére jelenjék meg. Miután a személyes fogság ezen villámhárítója („le paratonnerre de la contrainte par corps”) fölfedeztetett, a bíróság nem állapodik meg a névleges szerzőnél, hanem a valódi szerzőt törekszik kinyomozni.

(Vége következik.)

Külföldi szemle.

Kolozsvártt, nov. 14. 1874.

E francziaországi legújabb pótválasztások eredménye a septennatus hieire nézve kétségtelen vereséget képez: de Monchy herceg, megválasztása is érzékeny csapás a köztársaságiakra.

E tények constatalása, azok okainak fűrkészése és helyi-lyel-közzel szépitgetése foglalkoztatja a spanyolországi események mellett a franczia közvéleményt. A „Journal des Debats” mig egy részről gunyosan jegyzi meg a monarchistákról, hogy a legjobb és legkényelmesebb szerepet választották a választási küzdelmek közepette, midőn azoktól lehetőleg távol tartották magukat, másrésztől himeztelenül constatalja az Oise-departementben a bunapartista jelölt megválasztása által szenvedett vereséget.

Oka e vereségnek kétségtelenül nagy részben az, hogy a jobbközép, a parlamentarizmus koalíció szűk látókörébe szorítkozva, nem látta a veszélyt, mely őt künn a vidéken fenyegeti. A jobboldal kezét nyújtott a bonapartismusnak s azt feljutni segítette ama magaslatra, melyet oly gyorsan elfoglalt. Ehhez járult, hogy a köztársaságiak e döntő pillanatban két pártra oszlottak, s lehetővé tettek volna nemcsak Monchy hercegnek, ki azon vidéken rég időtől fogva nagy befolyással bír, hanem bármely bonapartista jelöltnek megválasztását is.

Mint a táviró hivatalos forrásból jelenti, a franczia külügyminisiteriumban már összegyűjtettek azon okmányok, melyek az ismeretes spanyol jegyzékre adandó válasz tekintetében szükségesek. A „Moniteur” szerint a kormány szigorú vizsgálatot rendelt el mindazon adatokra nézve, melyek a spanyol kormány jegyzékében felhozottak, s azok hiteles bizonyítékok által kellőleg meg vannak czáfolva. A franczia külügyminisiter, ugy látszik, most ismét egy ideig el lesz foglalva azon adatok és bizonyítékok gyűjtésével, melyek Don Carlos francziaországi sétáját lesznek hivatva megczáfolni.

A német birodalmi gyűlés, mint jelentik, a budget elintézése után az új banktörvényjavaslatot fogja tárgyalás alá venni, mely tegnap osztatott ki a képviselők között.

Azt hiszik, hogy e törvényjavaslat legelső olvasása a pénteki ülésben fog megtörténni.

A budget felett folyt általános vitárólma már részletes s elég érdekes adatok fekszenek előttünk. A hadügyi tárca szükséglete a mult évihez képest 45.815,000 márkával több; a tengerészeti tárca több szükséglete 4.570,000 márka. A tengerészet további kifejlesztése czéljaira Delbrück még tetemes összegű rendkívüli szükségletet helyez kilátásba, melyet a kormány hitel útján kíván beszerezni. A vitában, mely e kérdés felett kifejlődött, többen vettek részt. Richter hageni képviselő elvileg kölcsön felvétele ellen nyilatkozik, s utal a rokkantak alapjaira, mely nézete szerint különben is nagyobb, mint szükséges. Minngerode b. indokoltak tartja a több szükségletet, mely a közigazgatás minden ágában követeltetik, mert meg van győződve, hogy csak ez esetben nem fog a nagy német birodalom közigazgatásának egyik, vagy másik ágában szükségét szenvedni. Nem csekély fontosságu ezzel szemben Windhorst meppen képviselő nyilatkozata, mely szerint „azon eljárási mód, melyet a kormány a birodalom háztartásának berendezésében követ, oda vezethet, hogy az egyes államok pénzügyi viszonyai alapjukban megrendüljenek.”

Az Arnim ügyében két igen érdekes nyilatkozat fekszik előttünk.

Arnim-Boitzenburg gr., mint olvasóink emlékezni fognak, azon alkalomból, hogy házában, hol Arnim gr. rendesen meg szokott szállni, a rendőrség motozást tartott, s e közben tűz támadt, egy nyilatkozatot tett közzé, melyben azt constatalja, a rendőrségtől nyert bizonyítvány alapján, hogy a tűz egyik rendőr vizigázatlansága következtében támadt. E nyilatkozatra a „Köln. Ztg.” a következő megjegyzést tette:

„Arnim-Boitzenburg [gr. és családja tudvalevőleg semmi viszonyban nem állanak Arnim Harry gróffal, ennek legutóbb tannított magatartása tekintetében. Csak az által kevertettek bele ezen ügybe, hogy Harry gróf Berlinben sőgorának palotájába szokott szállni. Mit érzett volna a büszke őr,

az elhunyt Arnim-Boitzenburg gróf, ha valaki neki megjövendölte volna, hogy házában egykor motozás fog tartatni?! Mindenki őszintén sajnálja, hogy e tisztességes család ily ártatlanul kevertetett e sajnos ügybe.”

A „Preussische Zeitung,” az ismert „keresztes” lap erre november 10-ről keltezve, a következő megjegyzést teszi:

„Jól értesült forrásból arról értesülünk, hogy azon megjegyzés, melyet a „Kölnische Zeitung” Arnim-Boitzenburg gróf nyilatkozatára tesz, azon viszonyt teljesen hamis világításban tünteti fel, melyben Arnim Harry gr. az Arnim Boitzenburg családdhoz áll. E családot mélyen megázorítottatta azon eljárás, melyet rokona iránt követni szükségesnek véltek, s nem csupán azon körülmény által van érdekelve e delogban, hogy Harry gróf a család házában bir lakással.”

Ugyancsak a „Preussische Zeitung”-ban „egy régi diplomata” közli nézeteit, az Arnim ellen fogantatba vett rendszabályokról, s azon kérdést vet fel, minő következményei lesznek e pernek, akár elítéltetik Arnim, akár nem. A czikk eszmemenetel a következő:

„Oly titkos és bizalmas természetű okmányokról van szó, melyek a külügyi hivatal felfogása szerint oly fontosak, hogy azokat Arnim birtokából még a legnagyobb botrány árán is meg kell szerezni, daczára, hogy azokat a külügyi hivatal különben is bírja. Ezen okmányok természetesen a vizsgálóbíró kezei közé kerülnek, kinek bizonyára azok kiegészítése és saját tájékozása végett még más okmányokra is lesz stíksége, melyek a külügyi hivatal levéltárában őriztetnek.

Ezen okmányok a per folyamán kell, hogy tudomására jassanak a kövvádlónak, a tanács tagjainak, a jegyzőkönyv vezetőnek, az eljáró bizottságoknak s a védőknek. Fel lehet tehát tenni, hogy néhány nap alatt legalább is harmincz ember tudomására jutnak azon okmányok, melyek titokban maradásért Bismarck oy botrányt idézett elő. Ezután jön majd a nyilvános tárgyalás. E tárgyalás min denesetre nyilvános lesz, még akkor is, ha a zárta ajtók mögött foly le. Mert hiszen világos, hogy pl. a gróf védőinek nem az lesz hivatásuk, hogy titokban tartsák azon indokokat, melyek a vádlottnak felmentését, vagy elítélését okozták. Valamennyi okmány fel fog tehát olvastatni, vagy legalább a közönség tudomására jut.

E mellett Arnim gr. és védői beszédet fognak tartani, melyben valószínűleg el fognak mondan mindent, a mit a vádlott felmentése és a vádló terhelése czéljából elmondani jónak látnak. „Ha el gondoljuk, — így végzi a czikk, — mily hatás fog az Európában szűlői, félni lehet, hogy a külügyi hivatal a törvényszéknek megmondolatlan igénybe vétele által a közjónak többet ártott, mint ártott volna Arnim az által, hogy tudva, jogtalanu mi szintén nincs még megállapítva, visszatartott magánál oly okmányokat, melyek vagy fogalmazványban, vagy másolatban a külügyi hivatal levéltárában megvannak.”

Marchese Lorenza, több amerikai köztársaság képviselője a szent széknél, a „Fantulla” hire szerint, a san-salvadori köztársaság elnökének levelét nyújtá át e napokban a pápának, melyben az elnök a többi köztársaságok nevében kijelenti, hogy diplomatiai képviseltetésük jövőre a szent széknél megszűnik.

A spanyol csatatérrel érkezett sürgönyökön kívül, melyek szerint 10-én Atya és Renteria között csata folyt, s a kormánycsapatok több carlistá poszított elfoglaltak, egyéb hír nem érkezett.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapestén nov. 14. 10 ó. 10 p. d. e.

Érkezett, nov. 14. 10 ó. 20 p. d. e.

A főrendek tegnapi rövid ülésében megállapítottak a hétfői napi rend. Az erdélyi census ügyében holnap a főrendek nagy értekezletet tartanak; a közvetítő indítvány elfogadása biztos. A képviselőház bizottságai folytatják működésüket a pénzügyi bizottság a belügyi budgetet tárgyalta.

Királynénk Gödöllőre érkezett.

Arnim gróf esütörtökön este újra elfogatott, de súlyos betegsége folytán nem szállíthatták a börtönbe, hanem lakásán őrzik.

Országos ipar-és termény kiállítás Szegeden.

A szegedi iparostársulat és iparoskör nov. 7-kén tartott közgyűlésén ünnepélyesen ki lön mondva, hogy Szegeden az 1876-ik év folyama alatt egy országos ipar- és termény kiállítás fog rendeztetni. A tervezet Bakay Nándor készítette. E szerint a kiállítás a mondott év augusztus és szeptember hónapjaira eső 15—18 napon át tartana az e végre rendelkezés alá bocsájtandó förealtanodai pa-

*) A „Magyar Igazságügy”-ből.

ptában, valamint a reáltanoda környékén, fölépítendő feltetűt rögtönzött épületekben. A reáltanodai épület mintegy 4000 meter területtel bir, leszámítva a közlekedésre fontartandó utakat, a mellék helyiségekkel együtt azonban a kiállítási tárgyak elhelyezésére 10,000 □ meter fog rendelkezésre állani. Az 5 mázsánál nehezebb, vagy tűzveszélyes tárgyak nem az épületben, hanem az udvaron s a bekerített mellék-helyiségekben fognak elhelyeztetni: tűzveszély esetére pedig az épület tetején elhelyezendő egy nagyobb reservoir fog biztosítékkal szolgálni, mely minden nap újból megtöltetik, s egyuttal a palota előtti szökőkút víznyomására fog alkalmaztatni. A bejárat előtti tér díszes pázsitot és cserjeültetvényt nyer, s az előcsarnokban lesz a díszkertetés kiállítás. A kiállítók helyeikért helydíjakat fizetnek; a kiállítás sorsolással fog egybekötteni, e célból 100 ezer drb sorsjegy fog annak idején kibocsátatni. A kiállítás alatt szakértekezetek, tüzoltó gyűlés és kiállítás fog tartatni. A kiállítás rendezése egy 100 tagu bizottmányra ruháztatik át, s e bizottmányhoz 50 tagot az ipartársulat, 10-et, az iparosok köre, a többi a hatóság, gazdaközönség, más ipartársulatok, egyletek, melyek a kiállítás erkölcsi és anyagi támogatásban részesitik — fogják megválasztani. A kiállítási bizottmány albizottmányokra oszlik, u. m. végrehajtó, csomagoló, sorsoló, elszállásoló, bíráló stb. bizottmányra, mely utóbbi annak idején a kiállítók részvéte mellett fog megalakittatni. A kiállítás főpártfogójának Szeged városa, a fővédnökségre pedig a földmívelés-, ipar- s kereskedelmi miniszter fog felkérteni. A kiállításra szóló meghívások az országban magyar, a birodalom másik felében magyar és német, a birodalom kívül magyar és francia nyelven fognak intéztetni. A díjak érme és okmányokban psztatnak ki s az érme bronceból készülnek; I-ső, II-os és III-ad osztályuak lesznek. A tervezet továbbá részletesen kiterjed a kiállítás egész folyamára és teendőire s mindenütt egy előleges költségvetéssel volt kísérve.

Ezen tervezet részleteinek kidolgozása végett már ki is nevezetett a bizottság, melynek működéséről időről időre tudósításokat fogunk közleni.

Ugyancsak Szegedről olvassuk még, hogy a színügyi bizottmány előterjesztésére a város a magyar színházat ezentul 1500 frttal segélyzi, azonban megtagadta a bizottmány azon kérését, hogy a szegedi színügy a köztörvényhatóság pártfogása alatt álljon.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, november 14. 1874.

— Az udvarról. A „N. W. T.”-ban olvasuk: A császárné környezetében több változás állott be, melyek az udvari körökben nem esékely föltűnést okoznak. Feilfalikné, született Angerer asszony, ki okéven át kiváló módon volt elfoglalva a császárné oilettje körül, és magas urnőjénél nagy kegyben állott, néhány nap óta már nincs állomásán; egyide-üleg jelentik, hogy a kabinet titkára, Feilfalik koránnytanácsos, a ki néhány év előtt Angerer kisaszonyt nőül vette, elbocsátatását kérte. E változások, minthogy nem függnek össze a politikával, természetesen nem képezhetik a nyilvános megbeszélés tárgyát, bár nagy a feltűnés, melyet az „esemény” előidézett. Ferenczy kisasasszony, ki 1867. óta császárné környezetében mint fölolvadó működik, megtartotta állomását.

— Növény-tudományi évkönyvet ad ki dr. ust Lipót, a karlsruhei polytechnikum egyik tanára, öbb szaktudós közreműködésével, a főfigyelem az szes tudományok világ növénytani irodalmára lesz odirva. A munkatársak sorában Magyarországot két év fogja képviseli, Pestről dr. Lojka (talán drt Jan-a?) és Kolozsvárról dr. Kanitz egyetemünkön a növény-tudomány tanára.

— Gamauf Vilmost az erd. gazd. egyesület titkárá Kolozs megye az állandó statisztikai bizottság agján választotta.

— A kolozsvári tanárképezde. A. P. N. a rövetkező sorokat közli: A „Pesti Napló” 257. számában a pénzügyi bizottság tárgyalásairól szóló jelentésben azt olvassuk, hogy a bizottság a kolozsvári középtanodai tanárképezdénél azért akarta három új tanárnak fizetését (1500 frt) törölni, mert az utóbbi évi 10 tanár mellett alig van 20 tanítvány. Ezzel szemben bátor vagyok jelteni: hogy képezde tagjainak száma az 1872—73. nyári félévében igenis 20 volt, de 1873—74. téli félévében 2, a nyáriiban 44, a mostaniban pedig 47. Ezen szám jóval nagyobb lenne, ha a) a rendes tagok száma sik 300 frt ösztöndíj kapnak), nem volna a törvényhozás által huszban megállapítva és b) ha rendkívüli tagokat nagyobb számmal lehetne felvenni; i azonban a természettudományi szakoknál a helyiségek szűk és czélszerűtlen volta miatt lehetetlen. A tagokon kívül vannak még ugynevezett vendég-hallgatók, kik bár kötelezettség és jogok nélkül, az ezért nem kevesebb szorgalommal vettek részt a yakorlatokban. Ezek száma az 1872—73. II. félévben 15, az 1873—74. I. félévben 27, a II-ban 0, a jelen félévében pedig 15. A mi a szóban forgó három tanszéket illeti, azok a német nyelvészet és rogalom, a földrajz és a mennyiségtani természet-tanszékei, tehát mindhárom olyan, melyeknek etöltése égető szükség. Általában véve a kérdés

ny áll: vagy akarunk a középtanodai tanárok képzéséről gondoskodni, vagy nem. Ha igen, ugy nem lehet az e téren teendő törlések által az eredményt koczkatatni; annál kevesebb, mert azon csekély összeg, mely a különben is szűken kimért költségvetésből levonatnék, az ország pénzügyén semmit sem fordítana, míg a képezde ennek elvonásából érzékeny kárt vallana. Kolozsvárt, nov. 10 Szamosi János, igazgató.

— A kolozs-monostori magyar királyi gazdasági tanintézet eddig beirott növendékeinek száma összesen 66. Ebből III. éves 20, és pedig állami alapítványos 11, intézeti szabadhelyes 4, rendes külvendék 5. II-os éves 21, kik közül 11 állami alapítványos, 6 szabadhelyes és 4 rendes külvendék. I-ső éves 25, ebből tizenegy állami alapítványos- és 5 szabadhelyes élvez, hét rendes külvendék, kettő pedig rendkívüli külvendék. („E. G.”)

— A kolozsvári lovaregylet f. év oct. 3-án tartott választmányi ülésében a legközelebbi közgyűlés napján 1874 november 24-ikét tűzte ki; melyre a n. t. tagurak délután 5 órára a Casino rendes gyűlés termébe meghivatnak. Kolozsvárt, 1874 november 11-én. Bartha Lajos l. e. titkár.

— Felhívás a pomologia kedvelőihez. Folyó évi november hó 15-én azaz vesznánap d. u. 4 órakor gyümölcsizelés fog tartatni ar erdélyi gazdasági egylet titkári irodájában (sétatérutca 13. sz.). melyre a kertészeti szakosztály t. tagjai s egyáltalában a gyümölcsészet barátai ezenel meghivatnak.

— A „Magyar Polgár” a Kolozsvár városi kölcsön-ügy nem soká eldöntetés alá kerüléséről szólván, óhajítja „hogy e fontos kérdés elvi oldala egyhangu támogatásra találjon.” Az indokolás, melyet ez óhaja mellett felhoz, az, hogy „a kölcsön felvétele nélkül Kolozsvár rövid idő alatt nagy finansziális zavarokba süllyedhet, míg egy kedvező feltételű törlesztésre vett kölcsönt a város meg sem fog érezni.” Mint országos pénzügyeink állása mutatja: még a leggyümölcsözőbb befektetésekre szánt kölcsönök is kétszeri megfontolást is követelnek s ha Kolozsvár városát a „nagy finansziális zavaroktól” kell megmenteni, előbb jó lesz azokat a nagy zavarokat kitisztázva feltüntetni, azután a kölcsön bova fordításáról részletes, határozott számadásokat készíteni s csak akkor fogni a kölcsön felvételéhez, midőn a dolog elejét és végét jól megfontolók.

— A szamosújvári zsinatról a következőket írják a „Szigeti Lapok”-nak: A legérdekesebb tárgyak egyike volt, hogy a lelkészek választassanak-e vagy kineveztesenek? Ez mindenestre kényes tárgy, s mindkét oldalról sok jeles beszédet hallottunk. A választás mellett szólna az, hogy a hívek ne kényszeritessenek oly lelkészt elfogadni, a ki nekik nem tetszik, de ez viszont a lelkész önállóságából vonna, le talán sokat, mivel örökösön szemére hányhatnák miszerint ha a híveknek nem tetszik, könnyen elmozdíthatják. A mellett a kinevezést támogatja az, miszerint az egyházmegye nagy részében a lelkészek a vállalási alaphól nyerik a segélyt, s mintán nagy részben ez biztosítja a lelkész megélhetését, felülről nyerje kineveztetését. Azt azonban helyeselhetjük, miszerint a zsinat kimondá, hogy ha a község ki tud mutatni oly alapot, a melyből a lelkész megélhet, szabad választási jogot gyakorolhat, miután népünkben meg van az autonomia iránti előszeretet s ez ösztönöznöi fogja oly alap előteremtésére, a mely biztosítsa a lelkészek jobb helyzetét. Addig a viszonyok is változni fognak s ha a lelkész életnusziglan választják, a szabad választásnak talán minden viszszaahatása el fog simulni. Élénk vitára adott az is alkalmat, hogy a káptalan tagjai és a püspöki helyettitűkök természetesen tagjai-e a zsinatnak, vagy pedig szintén választassanak? Az e felett kifejlődött vitában a máramarosi egyházi férfiak közül Papp János püspöki helyettes helynök és Joódi László fehéregyházi lelkész is részt vettek. A vita eredménye az lón, hogy a káptalan tagjai és a püspöki helyettitűkök továbbra is rendes tagjai lesznek az egyházi zsinatoknak. A délután folytatólagosan tartott ülésen a jövő zsinat szabályrendelete fogadtatott el csekély módosítással. Az előterjesztett kérvények a jövő zsinaton határozattakk tárgyalatni. A püspök ezután köszönetét nyilvánítván a megjelent tagoknak türelmökért, istenitiszteletre hivat meg a parochiális templomba, a hol az meg is tartatott s egyuttal a gyűlés jegyzőkönyve is hitelesített. A püspök által adott bucsulakomán sok lelkes pohárköszöntést hallottunk s részünkről szintén azt kívánjuk, hogy ezek teljesülése mellett a jövő zsinaton még több eredményt érjünk el.

— N-Szeben közelében fekvő Disznód községében tegnapelőtt tűz ütött ki s öt gazdasági épület a lángok martaléka lett.

— K-Fehérvári rom. cath. plébánossá, a rangban előlépett Hubátsek Ádám kanonok helyébe Barts Ferenc kanonok nevezetett ki. Dr. Éltés Károly kanonoknak beigtatása e hó 1-én történt meg. Az isteni tisztelet után Barts kanonok adott díszbédet, melyen a különféle egyházi és világi méltóságok jelen voltak.

— Lópor-malom robbanás. K-Fehérvár közelében a Kisfaludnál levő lópor-malom e hó 11-dikén délután 3 órakor a légbe röpült. A malom majdnem egészen összezuhatott, a megmaradt rész leégett. Három munkás meghalt, három pedig súlyosan megsebesült és félig elégett. E malom öt évvel

ezelőtt szintén légbe röpült, de akkor emberi élet nem esett áldozatul.

— Nagy-Iklód községben Dobokamegyében, f. évi nov. 1-én egy m. kir. postahivatal lépett életbe, mely levél és kocsi postai küldemények fel- és leadásával foglalkozik és összeköttetését a Kolozsvár és Beszterce közt naponkint közlekedő malleposta által, a levélpostánál azonkívül még a Kolozsvár és Deés közt közlekedő Biasini-féle gyorskocsiját által nyeri. Ezen új postahivatal kézbesítési körét következő helyiségek képezik: Girolod, Keesed, Keesed-Szilvás, K.-Iklód, Kis-Jenő, Lozsárd, N.-Iklód, Onok. Tótör, Tótfalu és Szükerék.

— Az irodalmi hálázó koldulás Marosvár helyt megjelenő lapja, mely magát „szépirodalmi” nak csufolja, utánnomatja a Szász Károly által lapunknak átengetett „Gyűrű” című költeményt, a forrás megnevezése nélkül. „A mi másé, nem Tamásé”, ezt tudhatnák az erdélyrészi igazságszolgáltatás központi városában.

— Ritka vad. A n.-várad i. sz. püspökség milőlázuri erdőkerületében a mult hétén egy sumár (erdősősz) egy szarvastehenet lőtt, mi már ember-emlékezet óta nem fordult elő. A legrégebb vadászok sem emlékeznek arra, hogy a biharmageyi erdőkben valaha szarvast lőttek volna. Az elejét vad gyönyörű nagy példány volt. Egy egész farka és farkas úzte volt a szarvast egészen a község határáig, s a sumár nem tudta hirtelen, a farkasokra lőjön-e vagy a ritka vadra. Végre az utóbbira határozta el magát, s a szarvast egyetlen lövéssel leteríté, mire a farkasok nagy ordítással visszarohtak az erdőbe.

— A magyar-romániai vasuti csatlakozások részletes megállapításán működő vegyes bizottság már jóformán befejezte munkálatait. A határállomások ugy az orsvoi, mint a brassói vonalról romániai területen lesznek, mert a brassói vonalon a területi viszonyok olyanok, hogy csupán a predeal fűnsikon nyílik hely pályaudvar számára, az orsvoi vonalt illetőleg pedig azért választatott Vercierova határállomásul, mert ez egyszersmind kiinduló pontja a romániai vasutak fővonalának, Galacztól a magyar határszélig.

— A máramarosmegyei néptanítók egyletének választmányi ülésén Koos Ferencz a kolozsvári Fröbelintézetet s Szabó Endre művét ismertette.

— Quinet nagyhirű munkáját, „A francia forradalom történetét” két évvel ezelőtt, mint annak idején a lapokban is említve és ismertette volt, gróf Károlyi Tibor magyarra fordítva ujon díszes kiállításban kiadta. Az egész kiadás azóta sem fogyván el, a fordító a fönmaradt példányokat a közelebbi napokban fölajánlotta az ibói segély-egylet javára és az egylet most e közel hetven ivből álló két kötetet az eredeti 5 frt bolti ár helyett 3 forinton bocsátja a közönség rendelkezésére. Figyelmeztetjük e jeles műre olvasóinkat. Kapható Ráth Mór könyvkereskedésében s általa minden könyv-árusnál.

— A sarkexpeditionnek adandó diszajándékokra a „Pr.” szerint összesen 35679 frt gyűlt be. Az ajándék szétosztására kiküldött bizottság a következő módozatot állapította meg: tizenegy matröz egyenkint 500 frtot kap. Lusina 800 frtot, Lnksics 1200 frtot, Klotz 1170 frtot, Luckinoviez 720 frtot Zominoviez 1220 frtot, Haller három matröz életének megmentéseért 1470 frtot, Krisch örökősei 2000 frtot, Orel és Brosch egyenkint 3000 frtot, Payer, Weyprecht és Kepes egyenkint 500 frtot kapnak.

— A budapesti nemzeti tornaegylet torna-művezetői állomására pályázat van hirdetve. Járandósága 1800 frt évi fizetés és lakás. A folyamodványok nov. 30. déli 12 óráig Matolay Elek egylet elnökhez benyujtandók.

KÖZGAZDASÁG.

Egy vagy több faj-mívelés a szőlőszetben

Nagy Ferencz felolvasása a Dévai gazdasági vándor gyűlésen.

(Folytatás.)

Dobjuk el mindenik összeg egyharmadát a szőlő botanica, másikat a csemegezőlők rováására, a harmadik harmad egy magára 200-tól lemenőleg 100-ig a fajok oly tekintélyes létszámát marassza meg a borászati ipar számára, melyből ember legyen a talpán, a ki bár a tudomány apparatusával felkészülve, ki tudja választani épen azon fajokat, melyeket a legkedvezőbb körülmények között is egy nagy vagy csak kis országocska a milyen Erdély — szőlőterületén — praefereenter termelni borászati érdekből tanácsos.

Félreértések elkerülése tekintetéből itt egyszerűsítendően megjegyezzük, mikép értekezésünk folyamán szándékosan mellőzzük legfeljebb mint argumentumot érintjük azon nagy mozgalmat, melyet hazánk sok jó fia már is érezhető sikerrel megindított és a jó példaadás hatása által fog követőket szerezni s a jobb utra tért úgynek megnyerni — mi elvi s gyakorlati szempontból vesszük ostrom alá a maradékat, kimutatni igyekezőn a fajok sokasága által megterhelt régi mód tarthatlanságát és egy észszerűbb utra áttérés szükségességét.

A parenthesis után tárgyunkra térve, nagyon is esalódnék, ki a fenjelzett számokra támaszkodva, azt hinné, hogy másutt sincs jobban, mint nálunk. Ellenkezőleg, századok tapasztalásából levont világzó irodalmunkkal egy nyomon jár az élet, előbb az első alapot, a szőlészet szegletköveit rakták le, s azután folytatták az építkezést. Szőlészeti iparuk a fajmegválasztás következetesen keresztültvit rendszerére van fektetve, és például ezen körülményből megmagyarázható az a sok száz millió jövedelem, melyet Franciaországnak a széles földkereksége készűrőmest adózik évenként, hogy egy pár évtized alatt csak ezen egyetlen forrásból kitudta volna azon óriási összeget teremteni, melylyel Bismarek megtaxálta könnyelműségét.

Nálunk megfordítva történt. Építettünk az anyag megválasztásának rendszerét mellőzve, fővénnyre. Két esetben volt alkalmunk szemügyre venni két nem is nagy kiterjedésű borvidék borfajainak kirakatát. Egyik vidék 37, a másik 43 telyesen különböző borfajt mutatott be hegyeiről. Volt ott minden népből és nemzetségből. mintha mind az öt világérszéből karhatalommal lett volna összeconcoltva. Valódi jóból nagyon kevés valamivel több a mediocritásból, legtöbb a selejtekből. Merjük állítani, hogy a vidéki collectiók számbavételével a tarkaság még tarkábbá fajulnak és az erdélyi területünken termelt fajok ijesztő számra szaporodnak fel, de a minőség arányok nem változnak. Vegyük már most a legkisebb, a 37-es számot. 37 egy eredeti törzsből kiszakadt, de mégis egészen külön egyéniség, a hány annyiféle specifiqus jelleggel, csakis mint mondani szokták, Adámról Éváról atyafiak — jönnek rosznak vegyülete, arra hivatva, hogy a borász retortáiba összeházasítva egy test és lélekkel olvadjanak össze, confusus fusiójukkal alkossák meg azon egyöntetű anyagot, melyet keresett, értékes és jól fizetett bornak neveznek.

Összeegyeztethető-e ezen eljárás a természet törvényeivel. Hozhat-e fel valaki analog eseteket akár az emberéletből, akár az állatvilágból? mi aligha nem tudánk egy példát felhozni az alchimistákét, mert mi egyéb ez, mint borászati alchimia, nem is igen fényesebb sikerrel, mint a melyet amazok arattak.

Ha már mi határozottan pálcát törünk a sok-fajnság felett, akad annak is, mint minden veszendő pernek, ügyvéde. Azzal védelmezik a fenálló állapotot, hogy a sokból egyik-másik legrosszabb esetben is terem és legalább megkerül vezett fejszének a nyele, egy vagy két fajjal pedig munka, költekezés merőben kárba mehet.

(Folyt. köv.)

Árjegyzék.

Nov. hó 12-én tartott hetivásárról (alsó auszti mérő középar.) Tisztabuza 4 frt 20 kr. Elegybuza 3 frt, — kr. Rozs 2 frt. 80 kr. Árpá 2 frt 75 kr. Zab 1 frt. 70 kr. Törökbuza 2 frt 60 kr, Pityóka 1 frt — kr. Marhahus fontja 20 kr. Kolozsvárt, nov. hó 12 én. 1874.

— A maros-vásárhelyi piac árai november hó 12-ről 1874. Tisztabuza 3 frt 80 kr, Rozs 2 frt 46 kr, Elegybuza 2 frt 84 kr, Zab 1 frt 50 kr, Széna 2 frt 15 kr, Alomszalma 70 kr, Zsupszalma 80 kr, Fa nem usztatott 10 frt 60 kr, Fa usztatott 6 frt — kr, Fagygyugyertya 30 kr, Marhahus 16 kr, Konyhalisz 12 kr, Riza 24 kr, Gyöngykása 28 kr, Borsó 14 kr, Lencse 17, Paszuly 12 kr, Köles 24 kr, Burgonya 1 frt 65 kr, Disznózsir 60 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Nov. 13-án 5% Metalliques 70.15 frt. Kamat —. — 5% Nemzeti kölcsön 74.45 frt 1860. Kölcsön 109.—. Bankrészevény 991 Hitelintézeti-részevények 236.50 London 110.20 ft. st. Ezüst 104.50 Cs. kir. arany 524. 1/2 Napoleondor 888.

Urbéri kötvények: Magyarországi 77.75 Temesi 77.— Erdélyi 75.— Horvátországi 79.50

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Jelzalog kölcsönöket

A birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvisszonyoknak — 1000 frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszűközl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, Ovár, bástya utca 6 szám.

Ugyanott van a nyitrait gépgyár erdélyi egyedüli főraktára, hol mindennemű gazdasági gépek kaphatók vagy megrendelhetők.

Nagyobb gépeknek részletezései és elfogadtatnak. (Értekezhetni posta után, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4-ig.)

Nyiltér.

Steindecker S. és társa mai számunkban megjelent hirdetésére figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat. Eredeti sorsjegyekről s főnyereményekkel oly gazdagon kiállított sorshuzásról van szó, hogy nálunk is élénk részvevésre számíthatni. E vállalat annyival nagyobb bizalmat érdemel, mert állami kezesség van nyujtva s a fenebbi kár mindenkor szigorú eljárás és számos nyeremény kifizetése által igazságot ismeretes.

Haszonbéri hirdetemény.

1) Kolozsvár sz. kir. város közönsége f. é. november 20-án d. e. 9 órakor, a városház emeleti 4-dik száma termében megkezdendő és az nap délután 6 órakor bezáradó nyilvános árverésen a f. é. december 1-től 1877 november-hó utolsó napjáig három egymástán következő évre haszonbérbe adja:

a) a város határán gyakorlandó vadászati jogot, mely jog az 1872-dik évi VI. törvények értelmében kiterjed a város egész határára és a határban levő városi erdőkre, Felek község magán határa és erdei kivételével.

Kivételnek azonban a város határán az olyan birtok, mely egy tagban 100 holdra terjed külön gazdasági tanyát képez és magán pártolás alatt áll, továbbá a 100 holdnál kisebb birtok és ha kertileg műveltetik, kertissel, vagy árkolattal el van zárva, melynek a városi szőlőhegyek és gyümölcsösök kiterjed.

Felkiáltási ár 500 f. o. ért.

b) a város határán gyakorlandó halászlás és rákászati jogok.

Felkiáltási ár 40 % negyven f. o. ért.

2) Bérügyök kötelesek hozzájárulás előtt a felkiáltási ár 10 %-ját bántapénzt előre letenni és biztosíték nyújtási képességüket szintén előre bítelesen kimutatni, mely biztosíték mindkét tárgyra nézve az egy évi haszonbér értékének teleresen megfelel és elfogadtatik készpénzben, bérzei árfolyam szerint számítandó hazai államkötvényben, vagy bekebelezéssel biztosítandó városi fekvő birtokban.

3) Az árverés eredménye a városi bizottság jóváhagyásától tétvény függővé, a legtöbbet ígérő azonnal, a várost pedig csak a képviselő bizottság jóváhagyása után fogja kötelezni, mely jóváhagyás a legközelebbi gyűlésben fog kimondatni a nélkül, hogy annak megtartása, valamint az elfogadásról értesítés a törvényben meghatározott időközre volna kötve.

4) Kire a haszonbérlet leveretiki, köteles a jegyzőkönyvet aláírni, mit ha megtagadna is, ajánlata kötelezőnek és törvényesnek fog tekintetni.

5) A szerződési feltételek előlegesen is megtekinthetők a városházánál az emeleti 8. számú irodában.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsától, november 11-kén, 1874.

A polgármester helyett:
MINORICH KÁROLY, főkapitány.

(402)

15,000 frt

készpénz 100 frtól, 2000 frtig terjedő összegekben
Kolozsvárt fekvő házra első helyreibe bekebelezés mellett

12%-ra

kiadó. Értekezhetni POLCZ RUDOLF ügyvédnél Kolozsvárt
főter 4 szám.

KÖRLEVÉL.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget a következő, a legutányosabban megszabott özi Árjegyzékünkre figyelemmel; iparkodni fogunk, mint eddig, tisztelt rendes vevőink óhajátalknak megfelelő, hogy szilárd és pontos szolgáltatás alatt további bizalmukat részünkre biztosítsuk. A szárazföld legnagyobb gyáraival fennálló összeköttetésünknek fogva alkalmat nyújtunk (ezimennek) szükségleteit gyári áron az első sorokról fedezhetni. Cikkekünk általában a legjobb minőségűek és három sorozatba osztjuk, az első osztálynak 2. minőségűek, a második osztálynak 1. minőségűek, és a harmadik az a legfinomabb. Kívánságra teljes Árjegyzéket és mustardarabokat küldünk ingyen s bérmentve. Megrendelés utánvétel.

Die Wiener Cattun-Druckerei-Fabriksniederlage
Wien, Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3.

(423)

(2—50)

ÁRJEJYZÉK:

Nyomott árak.

Saját gyártmány, percellin ingozsokotok 20, 25, 30, 35 kr.
Cosmanosi gyártmány percellin ingozsokotok 25, 30, 35 kr.
Butor-percellin és butor-cetron rőf 30, 35, 40 kr.
Cosmanosi bór, hely- és gyermek öltönyre rőf 40, 42, 45 kr.
Mustarál ellátott Brillantine rőf 30, 35, 40 kr.

Fehér sima gyapot-árak.

Chiffon és ing-schirting rőf 20, 25, 30 kr.
Fehér Brillantine és atlasz-szál rőf 25, 30, 35 kr.
% francia percellin minden színben rőf 40, 50, 60 kr.
% sarga nanking rőf 20, 25, 40 kr.
% schamo és fehér nanking rőf 30, 35, 40 kr.

Kendő-árak.

1 tucat gyermek batizt-zsebkendő, színes sarkokkal 80, 90 kr. 1 frt.
1 tucat hölgy batizt-zsebkendő, színes sarkokkal 1 frt. 1 frt. 20 kr. 1 frt. 40 kr.
1 tucat hölgy Jacquet-kendő 1 frt 60 kr. 2 frt 50 kr. 3 frt.
1 tucat uri zsebkendő, beszege, színes sarkokkal 2 frt 40 kr. 3 frt. 3 frt. 50 kr.
1 tucat fehér rüchli zsebkendő 2, 3, 4 frt.
1 tucat fehér rüchli zsebkendő 5, 6, 7 frt.
1 tucat belfasti batizt-zsebkendő 8, 9, 10 frt.
1 tucat belfasti zsebkendő színes sarkokkal 5, 6, 7 frt.
1 tucat fonalad és karton fejkendő, cosmanosi gyártmány 2, 3, 50, 4 frt.
1 tucat színes zsebkendő 2, 2, 50, 3 frt.
1 tucat uri selyem fonalad zsebkendő, színes sarkokkal a legfinomabb 80 kr. 1 frt 20 kr. 1 frt. 50 kr.

Angol sima gyapot-árak.

Fekete és sima festett Orleans rőf 40, 50, 60 kr.
Fekete és sima festett Demi-Luster rőf 70, 80, 90 kr.
Fekete és sima festett selyem-Luster rőf 1 frt. 1, 20, 1 frt 50 kr.
Fekete borsóny rőf 80 kr. 1 frt 1 frt. 20 kr.
Fekete sál-ruha-borsóny rőf 1, 20, 1, 80, 2 frt.
Színes, csillogó ruha-borsóny, legfinomabb, hely- és gyermek öltözetre rőf 1 frt 60 kr.

Barchent-árak.

1 darab 30 rőfös, fehér, kék, mellértes, színes barchent 7, 8, 9 frt.
1 darab 30 rőfös, fehér, kék, mellértes, színes barchent 7, 8, 9 frt.

Megrendeléseknél kérjük kinyilatkoztatni, ha 2., 1. vagy legfinomabb kívánat-e? Egész felszerelésnél vagy nagyobb vásárlásnál árengedél. Így: Nur Ruprechtsplatz Nr. 3. rückwärts der Ruprechtskirche, vis-à-vis dem Eingang zur Sakristei.

Kérjük ezt az Árjegyzéket megtartani, miután ez csak ritkán jelenik meg.

A következők különlegességek kedvező bevásárlása folytán képesek vagyunk azokat rendkívül olcsó árban

végeládnak.

Tisztelettel a bécsi Karton nyomtató-gyár raktára, Stadt, Ruprechtsplatz 3.

Árjegyzék:

1 tucat gyermek batizt-zsebkendő, színes széllel 85 kr.
1 tucat leány batizt-zsebkendő, színes széllel, beszege 1 frt.
1 tucat női batizt-zsebkendő, színes széllel, beszege 1 frt 30 kr.
1 tucat női Jacquet-zsebkendő, színes széllel 1 frt 60 kr.
1 tucat férfi-zsebkendő színes széllel, beszege 2 frt 50 kr. Ugyanaz legfinomabb, elegáns mustarál 8 frt.
1 tucat hölgy-kendő, legfinomabb batiztalt, bármely monogram-betűvel hímzve (kézi munka) 80 kr.
1 tucat fehér lenkendő 2 frt.
1 tucat angol egésztestű dörzshölgy-kendő 3 frt. jobb, csillogóbb a szivacsánál.

Kívánságra raktárunkról teljes Árjegyzékkel szolgálunk s keeskedünk csak jó árú küldése iránt, kérjük egyúttal cégünk és címünket jól megjegyezni.

Bécsi Karton-nyomtató-gyár raktára, Stadt, Ruprechtsplatz 3, csak a templom megett, a sakrestye bejáratával szemben.

Kérjük az Árjegyzéket megőrizni, mert csak ritkán tesszük közzé.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Főiskola

Hirdetemény.

Mintán a marosújvári m. k. sóhivatalnál f. é. október-hó 20-kán megtartott gabona szállítási árlejtésen a beadott írásbeli ajánlatok, magos árak miatt csekélyen nem vezettek, azért a mélt. sóigygazgatóságnak 5169 sz. rendeletére f. év november 19-kén délelőtt 9—11 óráig alórt sóhivatali irodában, újból írásbeli árlejtés fog tartatni, a jövő 1875-dik évre szükségelt gabona szállítás végett, a hol is 3000 bécsi mérő elegybuza

1500 bécsi mérő törökbuza a legolcsóbbért válaikozónak ki fog adatni.

A költével pontjai, melyben a gabona minősége is benn foglaltatik, bár mikor megtekinthető alórt sóhivatali irodában, a hivatalos órák alatt, a hová a szabályszerűen kiállított és 5 % bántapénzzel és bélyeggel ellátott ajánlatok is az árlejtés napja 11-dik órájáig beadandók, későn érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Marosújvart, 1874. október 29-kén.

A m. k. sóbányahivatal.

(435)

(1—8)

ZWIEBACK LAJOS

szilárdnak és solidnak ismert
első mariahilfi

kézmű-üzletcsarnoka

Bécs, Mariahilferstrasse 110

27 kr. minden árut a legjobb minőségben árul

s legnagyobb választékkal van ellátva.

Tovább finom cikkekkel is a legzavább raktára van, s készpénz-bevásárlási folytat képes bámulandó olcsó árban árulni s bátorodik a jelenlegi idényre fekete lustres, cachemir, terne-ripsz, fekete bársony és selyem, továbbá színes ripsz-ruha-cachemir, balerno, színes lustre, divatos skót, egész gyapjú-ruha, sima, kockás, csikos flanel, nópóztó, fekete creasz, rumburgi vászon-kelméire és asztalneműre figyelemmel s ajánlja magát mindennemű áruzáikk elküldésére utánvétel.

Pontos szolgáltatásról keeskedik, mustarál ingyen és bérmentesen küld.

(425)

(2—4)

B. P. Ranzi

a „szép majlandi nőhez“

ezimzett
legnagyobb

selyemárak raktára

Bécsben

Stockeneisenplatz 2.

Mintákkal bármikor bérmentve szolgál.

Főraktár Nagy-Várad Sz.-László tér.

P. MAYER FARKAS

Első érmelléki

BOR-NAGY-

KERESKEDŐ

Kolozsvárt bel-középutca Kisegítő épület alatt.

Bátorkodom a n. érdemű közönséggel, ugyszintén az eddig is ismeretes tisztelt üzletharátimmal tudatni, miszerint itt helyben évte-dek óta folytatott.

(396) (5—6)

bor-nagykereskedésemet

a n. érd. közönség kényelmére, egy nyilvános állandó üzletet alakítottam át, hol is mindennemű asztali, esemege, fehér vagy vörös, bel- és kölföldi borokkal, francia és magyar pezsgőkkel üvegekbe, vagy veder, akó- és hordó számba, mindenkori kiszolgáltni képes leandek.

Több mint 30 év óta fennálló legjobb hírből levő bor-üzletem remélnem engedi, hogy a n. érd. közönség becses pártfogását kiérdemlem, mi legfőbb törekvésem lesz.

Tájékozasul alanti árjegyzék szolgáljon u. m.

Asztali borok 1 kupás

üvegben — frt 40 kr.

Igen finom 1 kupás

üvegben — frt 48 kr.

1/2 Bakar 1 kupás

üvegben — frt 60 kr.

Budai vörös 1 kupás

üvegben — frt 60 kr.

Az üvegtől 12 kr. betétel

és annyiba visszavétel.

Csemege borok 1 bottellia

1868-beli . . . 50—60 kr.

Csemege borok 1 bottellia

1862-beli . . . 80 kr.

Csemege borok 1 bottellia

1858-beli . . . 1 frt — kr.

Nagyobb megrendeléseknél, valamint kereskedők illendő árengedése részesülnek.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek utánvétel mellett is.

Árjegyzékek kívánságra ingyen.

Számos látogatásért esd

Teljes tisztelettel:

P. MAYER FARKAS,

első érmelléki bor-nagykereskedő.

Asztali borok hordóban 1872. 1 ausztriai akó, vagy 5 erdélyi veder 12 frt 50 kr.

(413)

27 kr. 27 kros kézműárú-bazár

(Bécs, Comödiengasse 3. a Károly-színház mellett)

HOROWITZ N.-nél

van a felülmúlhatlan olcsóság forrása.

Tisztelettel kérem tehát n. t. vásárlóimat az özi és téli idényre, újan rendezett áru-raktáram megtekintésére. Az a legszebb és legdivatosabb ruha- és skót-plaid-kelmék, lüstreket, ripszeket, bécsi valódi színi ruha- és színbarchent szöveteket, továbbá legfinomabb s legjobb minőségű bel- és kölföldi percellatokat, pikétet, cretonokat, mouselineket, háló- és czicz-függönyöket, tiszta len-szöveteket, rózsá- és lilásim ágymintákat, damaszt törölköző és asztalkendőket, % széles hosszonyegeket sat. tartalmazza. Videki megrendelések pontosan teljesítenek.

Asztali borok hordóban 1872. 1 ausztriai akó, vagy 5 erdélyi veder 12 frt 50 kr.

(413)

27 kr. 27 kros kézműárú-bazár

(Bécs, Comödiengasse 3. a Károly-színház mellett)

HOROWITZ N.-nél

van a felülmúlhatlan olcsóság forrása.

Tisztelettel kérem tehát n. t. vásárlóimat az özi és téli idényre, újan rendezett áru-raktáram megtekintésére. Az a legszebb és legdivatosabb ruha- és skót-plaid-kelmék, lüstreket, ripszeket, bécsi valódi színi ruha- és színbarchent szöveteket, továbbá legfinomabb s legjobb minőségű bel- és kölföldi percellatokat, pikétet, cretonokat, mouselineket, háló- és czicz-függönyöket, tiszta len-szöveteket, rózsá- és lilásim ágymintákat, damaszt törölköző és asztalkendőket, % széles hosszonyegeket sat. tartalmazza. Videki megrendelések pontosan teljesítenek.

Asztali borok hordóban 1872. 1 ausztriai akó, vagy 5 erdélyi veder 12 frt 50 kr.

(413)

27 kr. 27 kros kézműárú-bazár

(Bécs, Comödiengasse 3. a Károly-színház mellett)

HOROWITZ N.-nél

van a felülmúlhatlan olcsóság forrása.

Tisztelettel kérem tehát n. t. vásárlóimat az özi és téli idényre, újan rendezett áru-raktáram megtekintésére. Az a legszebb és legdivatosabb ruha- és skót-plaid-kelmék, lüstreket, ripszeket, bécsi valódi színi ruha- és színbarchent szöveteket, továbbá legfinomabb s legjobb minőségű bel- és kölföldi percellatokat, pikétet, cretonokat, mouselineket, háló- és czicz-függönyöket, tiszta len-szöveteket, rózsá- és lilásim ágymintákat, damaszt törölköző és asztalkendőket, % széles hosszonyegeket sat. tartalmazza. Videki megrendelések pontosan teljesítenek.

Kezet kell nyújtani a szerencsének!
375,000 bir. márka

főnyereményt nyújt kedvező esetben a leg-
jobb nagy pénzkiorsolás, a mely

a magas kormány által van engedélyezve és biztosítva.

Az új terv előnyös beosztása olyan, hogy kevés hól alatt 7 húzásban 13,300 nyere-mény jó biztos elhatározza ná, ezek közt esetleg főnyeremények a 375,000, külfö-
pedig a 250,000, 125,000, 90,000, 60,000, 50,000, 40,000, 36,000, 30,000, 21,000, 20,000, 15,000, 15,000, 12,000, 6000, 4000, 2000-szor 2400, 412-szer 1200, 612-szer 600, 599-szor 300, 19,700-szor 135 bir. márka sat.

A nyeremény-húzások tervszerileg hivatalosan vannak megállítva.

A legközelebbi első nyereményhúzására ez az államtól biztosított pénzkiorsolásnak 1 egész eredeti sorsjegy ára csak 2 tallér, vagy 3 1/2 frt. bankjegyen

1 fél eredeti sorsjegy ára csak 1 tallér, vagy 1 1/2 frt. bankjegyen

1 negyed eredeti sorsjegy ára csak 1/2 tallér vagy 90 kr. bankjegyen

az öszeg beküldése mellett.

Megrendelések a legnagyobb figyelemmel azonnal teljesítenek, s mindenki az állame-csétell ellátott eredeti sorsjegyeket kap.

A megrendelésekhez ingyen csatoltatnak a szükséges játéktérvek s a résztvevőknek fel-szólítás nélkül küldjük meg minden húzás után a hivatalos nyeremény-lajstromokat.

A nyeremények kifizetése állami jól-állás mellett mindig pontosan történik s egyenes megküldés, vagy a érdekeltet kíván-ságára, Austria minden nagyobb piacán létező összeköttetések által, eszközölhető.

Üzletünket mindig pártolói a szerencse s több tetemes nyeremény mellett többször volt már hivatalos bizonyítványok szerint szeren-csénk az első főnyereményekhez, a mit a részt-vevőknek ki is fizettünk, így lón a f. é. október 7-kén a főnyeremény nálunk megnyerve.

Egy ily, a legszilárdabb alapon fekvő vállalat iránt előrelátólag igen élénk részvétre számíthatni, kérjük tehát, hogy minden megrendelést eszközölhessünk, azokat mi-nél előbb és minden este meg f. é. no-
vember 30-ka előtt hozzánk beküldeni.

Steindecker S. és Társa,

bank- és váltó-üzlete Hamburgban.

Mindennemű államkötvény, vasúti részvény és kölcsönsorsjegy bevásárlása és eladása.

U. I. Ezennel köszönjük az eddigi bizalmat s a midőn az új kiorsolás kezdetével a résztvevőre ezennel tisztelettel felhívást intézünk, ezután is igyekeznünk fogunk, hogy pontos és szigorú szolgálat által résztve-vőink teljes megelégedését kiérdemljük.

Fennebbiek.

(395) (4—12)

Nagy feltűnést okoz

HOROWITZ L.

újan nyitott 27 kros mariahilfi

kézműárú háza,

Mariahilfer Hauptstrasse 77 sz.

Ez felülmúlhatlan a maga nemében s nagy választékot nyújt mindenféle ruha-kelmék, vásznak, sinvat, barchend, vászon, damaszt-törölközők, asztalkendők és abroszokban, nehéz hossz-szőnyegek, matrác, sinvat, csipke-függönyökben sat.

A t. cz. közönség kényelme tekintetéből mindenféle kézműipari és divat-áru, aránylag jutányos árban, csatoltam raktáramhoz.

Mustrák ingyen és bérmentesen. Megrendelések utánvétel mellett a legpontosabban teljesítenek.

(424) (2—6.)

Hirdetemény.

Van szerencsénk t. előfizetőimmel tudatni, hogy kölcsönkönyvtárunk a ren-des napokon délelőtt 8—12 1/2 és délu-tán 3—6 1/2 óráig kívül a teli hóna-pokban Október 25-től Május 1-ig va-sárnap és ünnepnapokon is délelőtt 11 óráig nyitva áll; minőlfogva a könyv-ek ezen idő alatt is kicserélhetők.

Előfizetési árak:
mindhárom nyelven (magyar, német és francia) egyenlő —

1 kő. — 60 3 frt 5 frt 2 frt.
2 kő. — 1 frt — 5 frt 7 frt 2 frt.
5 kő. — 1 frt 50 7 frt 10 frt 5 frt.
10 kő. — 2 frt — 10 frt 16 frt 10 frt.

Nem előfizetők, minden egyes könyv-ért naponta 5 krajczárt fizetnek.

Betétí összeg a könyvtértek nagysá-gához képest. —